MYŚL JAK NOBLISTA!

Konkurs dla uczniów klas IV–VIII szkoły podstawowej

Czy potrafisz spojrzeć na znaną historię z zupełnie innej perspektywy?
Wymyślić przedsiębiorstwo, które nie tylko zarabia, ale również pomaga ludziom?
A może znaleźć sposób na ochłodzenie miasta podczas upałów?
Albo znaleźć niezwykłe zastosowania przedmiotu codziennego użytku?

Laureaci Nagrody Nobla pokazują, że wielkie odkrycia i zmiany często zaczynają się od dostrzeżenia problemu i postawienia ciekawego pytania.

Wybierz jedno z czterech wyzwań i zaproponuj własne rozwiązanie!
Możesz je opracować indywidualnie lub w zespole.
Myśl odważnie. Pytaj. Eksperymentuj. Myśl jak noblista!

Cele konkursu
Rozwijanie kreatywności, samodzielnego i krytycznego myślenia, empatii oraz umiejętności rozwiązywania problemów. Poznawanie osiągnięć noblistów i inspirowanie się nimi w poszukiwaniu własnych pomysłów.

Zadania problemowe do wyboru (szczegółowy opis w dalszej części dokumentu):
1. A gdyby to była moja historia?
2. Był sobie sklep...
3. Jak ochłodzić miasto?
4. Lustro – pięć niezwykłych zastosowań

Zasady udziału:

1. Wybierz jeden z czterech problemów konkursowych i przedstaw rozwiązanie indywidualnie lub zespołowo.
2. Pracę przygotuj w jednej z następujących form:
    - plakat w formacie A4 lub A3 (ilustracje i niezbędne opisy);
    - komiks – maksymalnie 5 stron A4;
    - opowiadanie – maksymalnie 5 stron A4.
3. Praca musi być przygotowana samodzielnie przez uczestnika lub wspólnie przez członków zespołu, bez wyręczania ich przez inne osoby. Oceniane będą przede wszystkim pomysł, jego uzasadnienie i sposób przedstawienia, a nie same umiejętności plastyczne.
4. Uczestnik lub zespół może zgłosić prace dotyczące kilku różnych problemów. Każda praca będzie oceniana osobno.
5. Na pracy podaj imię, nazwisko i klasę każdego autora. W pracy zespołowej każdy uczestnik dołącza osobną zgodę rodzica.
6. Prace dostarcz do Ewy Okroy, do świetlicy albo prześlij przez e-dziennik.
7. Termin dostarczenia prac wraz ze zgodą rodzica/opiekuna prawnego: do 30.11.2026 r.
8. Ogłoszenie wyników: 10.12.2026 r.
9. Laureaci otrzymają punkty z zachowania, pamiątkowe dyplomy i nagrody.

ZGODA RODZICA / OPIEKUNA PRAWNEGO

Wyrażam zgodę na udział ucznia/uczennicy:

.....

(imię i nazwisko ucznia/uczennicy, klasa)

w konkursie „Myśl jak noblista!” organizowanym dla uczniów klas IV–VIII Szkoły Podstawowej nr 58 w Gdańsku. Oświadczam, że zapoznałem(-am) się z zasadami konkursu i wyrażam zgodę na przekazanie pracy konkursowej organizatorom w celu jej oceny oraz ogłoszenia wyników.

.....

(miejscowość i data, czytelny podpis rodzica / opiekuna prawnego)

ZADANIA PROBLEMOWE

1. A GDYBY TO BYŁA MOJA HISTORIA?

Inspiracja: Anne Carson – Nagroda Nobla w dziedzinie literatury, 2026. Anne Carson w swojej twórczości powraca do znanych historii, mitów i bohaterów, przedstawiając ich w nowy, nieoczekiwany sposób. Pokazuje, że tę samą opowieść można odkrywać na nowo, zmieniając punkt widzenia i oddając głos postaciom, które wcześniej pozostawały w cieniu.

Problem: W książkach i filmach poznajemy wydarzenia przede wszystkim z perspektywy głównych bohaterów. A przecież inne postacie także mają własne uczucia, marzenia i opinie. Czy ta sama historia może wyglądać inaczej, kiedy opowiada ją ktoś inny?

Twoje wyzwanie; Wybierz znaną Ci książkę (np. lekturę szkolną) lub film, a następnie jednego z bohaterów drugoplanowych. Opowiedz wybrany fragment historii z jego perspektywy. Pokaż, co widział, myślał i czuł. Możesz twórczo uzupełnić wydarzenia o elementy nieprzedstawione w oryginale.

Co będzie brane pod uwagę przy ocenie?
– Pomysłowość i oryginalność opowieści.
– Umiejętność spojrzenia na wydarzenia z perspektywy wybranej postaci.
– Przedstawienie myśli, uczuć i motywacji bohatera.
– Spójność historii i nawiązanie do książki lub filmu.

---

2. BYŁ SOBIE SKLEP…

Inspiracja: Muhammad Yunus – Pokojowa Nagroda Nobla 2006.
Muhammad Yunus pomagał osobom ubogim poprzez niewielkie pożyczki na rozpoczęcie działalności. Pokazał, że przedsiębiorczość może służyć także rozwiązywaniu problemów społecznych.

Problem: W pewnej miejscowości stoi pusty lokal po zamkniętym sklepie. Osoby starsze potrzebują pomocy w codziennych sprawach; część mieszkańców nie może znaleźć pracy; sprawne przedmioty trafiają do kosza; dzieciom i młodzieży brakuje miejsca spotkań. Władze udostępniają lokal bezpłatnie na rok oraz przekazują 10 000 zł na start. Nowe przedsięwzięcie ma pomagać mieszkańcom i zdobywać środki na dalsze działanie.

Twoje wyzwanie: Zaprojektuj przedsiębiorstwo społeczne działające w tym lokalu.

Co będzie brane pod uwagę przy ocenie?
– Oryginalność i przydatność pomysłu.
– Rozpoznanie problemu społecznego i potrzeb mieszkańców.
– Wyjaśnienie, jak przedsiębiorstwo będzie działało i komu pomoże.
– Pomysł na wykorzystanie 10 000 zł i zdobywanie środków na dalszą działalność.
– Przewidywanie trudności i proponowanie sposobów ich rozwiązania.

3. JAK OCHŁODZIĆ MIASTO?

Inspiracja: Syukuro Manabe – Nagroda Nobla z fizyki 2021. Syukuro Manabe badał mechanizmy klimatu Ziemi i wykazał, jak wzrost stężenia dwutlenku węgla w atmosferze wpływa na temperaturę. W tym zadaniu wykorzystasz myślenie naukowe do rozwiązania lokalnego problemu upałów.

Problem: W pewnym mieście znajduje się duży plac z ławkami, placem zabaw i przystankiem. Większość powierzchni pokrywa beton i asfalt, a drzew jest niewiele. Latem plac mocno się nagrzewa. Władze chcą to zmienić, ale plac musi pozostać dostępny dla wszystkich; nie wolno instalować klimatyzacji ani energochłonnych urządzeń; rozwiązanie powinno być trwałe i bezpieczne.

Twoje wyzwanie: Zaprojektuj sposób na ochłodzenie placu, wykorzystującwiedzę o przyrodzie i prawach fizyki.

Co będzie brane pod uwagę przy ocenie?

– Pomysłowość i praktyczność rozwiązania.
– Zrozumienie przyczyn nagrzewania się placu.
– Wyjaśnienie, dlaczego pomysł powinien działać.
– Sposób sprawdzenia skuteczności, np. doświadczenie lub pomiary.
– Uwzględnienie bezpieczeństwa, trwałości i możliwych trudności.

---

4. LUSTRO – PIĘĆ NIEZWYKŁYCH ZASTOSOWAŃ

Inspiracja: Albert A. Michelson – Nagroda Nobla z fizyki 1907. Albert A. Michelson wykorzystywał lustra i światło w niezwykle dokładnych pomiarach. Pokazał, że proste z pozoru zjawisko odbicia światła może stać się podstawą ważnych odkryć naukowych.

Problem: Lustro kojarzy się przede wszystkim z oglądaniem własnego odbicia. Tymczasem może ono pomagać również w innych sytuacjach i służyć do budowania przydatnych urządzeń. Zaproponuj, jak je wykorzystać.

Twoje wyzwanie: Wymyśl i przedstaw pięć różnych zastosowań lustra. Mogą to być przedmioty, urządzenia lub pomysły na rozwiązanie codziennych problemów. Przynajmniej dwa zastosowania powinny być Twoimi własnymi, nietypowymi propozycjami. Przy każdym pomyśle pokaż, jak działa lustro, kto z niego korzysta i na czym polega jego użyteczność.

Co będzie brane pod uwagę przy ocenie?

– Pięć wyraźnie różnych i konkretnie przedstawionych zastosowań lustra.
– Pomysłowość, zwłaszcza własnych i nietypowych rozwiązań.
– Wyjaśnienie, jak wykorzystano odbicie światła.
– Pokazanie, komu i w jaki sposób każde zastosowanie pomaga.
– Czytelność przedstawienia pomysłów oraz uwzględnienie bezpieczeństwa tam, gdzie jest to potrzebne.